

Vænta avtalu um vanligu vápnini í Wien komandi ár

Hóast högtstandandi NATO-fólk eru rættiliga ivasom um sovjettisku ætlanirnar og uppskotini um veruligan avvápnad og vápnæftirlit, so rokna tey tó við, at ein avtala fæst í lag um konventionellu vápnini longu um eitt ár. Hesar samráðingar eru í eysturrikska býnum Wien og luttaka øll tey 16 NATO-londini og tey 7 londini í Warzhawa-samgonguni.

Endamálið við hesum samráðingum er at fremja stórar niðurskurðir í stríðsmegini á landi og í luftini hjá báðum hernaðarsamgongunum.

Tað er serliga russar, sum streingja á at fáa eina avtalu, sum hevur við sær, at talið av stríðsvognum, kanónum, álopsflogfórum og herfólki verður munandi skert.

Á vitjan á NATO-hövuðsstaðini í Bruxelles herfyri, greiddu leiðandi NATO-fólk færoyskum tíðindamonnum frá støðu NATO til tær samráðingar, sum nú eru í Wien.

Tað er greitt, at tað, sum verður mest tósað um millum NATO-fólk í

dag, eru samráðingarnar um vápnaavmarking og vápnæftirlit og so aktuella viðurskiptini í Eystureuropa.

Ikki øll NATO-fólk kenna seg lika trygg við hesar samráðingar. Tey bera ótta fyri, at politikararnir — t.v.s. jättandi myndugleikarnir — og eisini fólk flest fáa eina einvísu fatan av hernaðarligu støðuni og javnvágin. Tey halda, at sovjettisku uppskotini eru við til at ørkymla politikarar í Vesturheiminum og geva teimum eina falska trygd. Tey halda, at vandi er á ferð, um NATO-londuttan viðari ganga sovjettisku uppskotunum á móti. M.a. vísa tey á, at NATO eigur á ongan hátt at eftirlitliga sovjettiska ynskinum um at fáa herflotarnar við inn í samráðingarnar um vápnaavmarkingar.

Eingin avtala betri enn ring avtala

— Tað er ikki vist, at færri vápn merkja minni vanda. Eingin avtala er betri enn ein ring avtala.

Hetta er niðurstaðan



Russar eru í ferð við at flyta sínar stríðsvagnar úr Eystureuropa

hjá nøkrum av teimum NATO-fólkunum, vit tósaðu við. Víst verður á, at hóast eitt av endamálu hjá russum við vápnaavmarkingunum er at minka um tær ovurstóru útreiðslurnar til stríðsmegina, so fer tað í veruleikanum at kosta russum ein hóp av peningi at sleppa av við umroddu vápn. Bara tað at skula beina fyri túsundtals stríðsvognum er sera dyrt. So uppá stytri sikt verður einki spart, men

NATO-fólkini viðganga tó, at uppá longri sikt kann peningur sparast á hernaðarkontoini.

Tey vísa annars á, at skai nakað sparast her, so er neyðugt við ovurstórum vápnaavmarkingum. Neyðugt verður helst at minka stríðsmegina við 50 til 60% skal tað merkjast á pengapunginum.

Samanumtikið kann sigast, at tað ræður stór óvissa millum högtstandandi NATO-fólk, nú russar hava lagt fram eitt upp-

skotið um vápnaavmarkingar fyri og annað eftir. Mong teirra bera ótta fyri, at tann so týðningarmikla javnvágin fer út av lagi. Og tað er júst henda hernaðarliga javnvág, sum hevur tryggjað friðin í Europa í meira enn 40 ár, siga NATO-fólkini. Men tey hava litið í at velja. Ynskja fólk í Vesturheiminum og politikarar-

nir veruliga at fremja vápnaskerjingar, so eru NATO-fólkini noydd at fylgja við. Spurningurin er so bara, nær teir stóru og kostnaðarmiklu herflotarnir koma við í framtíðar samráðingar um vápnaavmarkingar. Russar ynskja tað. NATO er imóti.

jan

Framhald av síðu 9

asta fyrilestur, vit halda, við nokrum orðum um sovjettisku höttanina, hvussu skulu vit so byrja? Tað er ein stór óvissa innan NATO. Sovjet hevur enn sera stóra hernaðarliga orku. Men nú eru øll útlit til, at um 5-10 ár hava teir tað ikki longur. Hvat fer so at henda við okkum? Verða vit arbeiðsleysir ella ei? Tað verður sjálvandi ein ávis mótstøða mótvegis tilikum møguleikum. Allir eru varnir og siga at vit mugu biða — kanska ahendir avvápnadurin ikki. Men eg haldi, at Sovjetsamveldið má fremja hann — sovjettiska «keisaradómíð» er longu í stórarri uppløysn.

Tvinga russar

Annars heldur James McCoy, at búskaparliga fer Sovjetsamveldið ikki at koma rættiliga fyri seg aftur fyrr enn eftir 20-30 ár.

— Nokur siga, at eitt av endamálu hjá hernaðarligu nútímansgerðingini hjá USA og NATO er at leggja trýst á Sovjetsamveldið, soleiðis at tað eisini noyðist at fylgja við

— við katastrofalum fylgjum fyri sovjettiska búskapin.

Hetta er áhugavert og púra beint eisini. Við at taka nýggj teknisk stig, noyddu vit russar at gera meiri iløgur í stríðsmegina enn teir høvdu ræð til. Svárið til spurningin er tí: ja, og tað virkaði eisini. NATO er nú í teirri støðu, at politikkurin hevur virkið, og tí hevur tann sovjettiska bjørnin sissað seg. Hetta hevur eisini við sær, at sovjettisku myndugleikarnir mugu taka sera torførar avgerðir tey næstu árin.

Men hetta kann eisini virka øvugt og eg kann lisa tað við nýggjum dómi. Herfyri var almenn framsýning av amerikanska Stealth bumbuflogfarinum B2, sum nýtir spildurnýggja og sera framkomna teknologi. Hetta er framúr vakurt flogfar. Tað hevur longu kostað amerikanska skattgjaldaranum ófatiligar upphæddir. Teoretiskt kunnu vit siga, at Sovjetsamveldið umhugsar móttøk, sum eru minst lika kostnaðarmikil, fyri at mæta tí nýggju höttanini. Men hvat hend-

ir, um teir istaðin siga: Byggið tykkara flogfar — who gives a damn! Eg giti mær til, at amerikanarar ongantið fara at byggja 132 Stealth-flogfór, sum teir upprunaliga ætlaðu.

Hóttan

Fleiri NATO-fólk bera stóran ótta fyri sovjettisku stríðsmegini, men er sovjettiska höttanin verulig í dag og um so er, hvussu stór er hon?

— Líka so stór sum hon altíð hevur verið. Hóttan er tvey ting: fæleiki og politisk ætlan. Sovjet hevur altíð havt fæleikan. Ætlanin við hernaðarliga fæleikanum er nógv ógreiðari nú — og tann hernaðarligi politikkurin er í lótni als ongin. Havast má kortini í huga, at teir hava fæleikan, og vit vita væl, at tað tekur tíð at byggja upp fæleikan, men politikkurin kann broytast eftir einari nátt. Hetta mugu vit bert ásjóna og viðurkenna, at meðan teir hava fæleikan, eru teir ein hóttan.

— Hvørjum skal vanligi borgarin í Nordlondum t.d. líta á og trúgva: sovjettisku uppskotunum um vápnaavmarkingar ella

hernaðarfólkunum í NATO, sum ávara okkum og siga, at vit skulu vera sera varin at líta á Gorbachev í einum og øllum?

— Vit mugu trúgva onk-

rum mitt í millum. Eg haldi, at ætlanirnar hjá Gorbachev eru heiðurligar. Men um tú lesur hansara bók, sært tú, at hann hevur ikki mist trúna á kommunismuna. Um

hann fer at klára seg í gjøgnum næstu 10 árin og varðveita trúna á kommunismu og sosialismu, tað er ein onnur søga, endar James McCoy.

Charles Silver (uttast til høgru) arbeiðir á amerikonsku sendistovuni í Keypmannahavn og hann var ferðaleiðari undir vitjanini hjá færoysku tíðindamonnum í Bruxelles og London. Her er hann saman við einum dana og einum amerikanara á hövuðsstaðini hjá Nato í Bruxelles, Shape

